

LEREN VAN DE NATUUR MET PERMACULTUUR

Hoewel permacultuur vaak enkel over moestuinieren lijkt te gaan, is het eigenlijk een ontwerpmethodede voor allerlei zaken in het leven waarin samenwerken met en leren van de natuur centraal staat. Denk aan voedsel, water, energie, samenleven, werken en wonen. Hierbij moet je je realiseren dat het ontwerp nooit af is en dat je steeds, al observerende, wijzigingen aanbrengt in het ontwerp. In deze factsheet een korte introductie permacultuur.

OORSPRONG

Permacultuur komt uit Australië, daar zagen David Holmgren en Bill Mollison dat we onduurzaam leefden en dat grondstoffen in de toekomst op zouden gaan. Zij ontwikkelden de permacultuur door het bos, een systeem dat zichzelf in stand houdt en productief is, te bestuderen en ervan te leren hoe de natuur zo'n systeem bouwt.

ETHIEK

Permacultuur is gebaseerd op ethische principes. Het idee daarachter is dat je je ontwerp wel vanuit de juiste, duurzame, motivatie moet maken en realiseren. De drie ethische principes zijn:

- Zorg voor de aarde - is je ontwerp goed voor de natuur?
- Zorg voor de mens - is je ontwerp goed voor jou en je naasten? Ook op lange termijn?
- Delen in de overvloed - wil je de opbrengsten eerlijk delen met andere mensen en ook met planten en dieren?

SYSTEEMDENKEN

In de permacultuur staat systeemdenken centraal. Dit betekent kijken naar het geheel en niet met oogkleppen op naar een onderdeel. Kijk naar wat de relaties tussen onderdelen zijn, naar hoe je het geheel kan versterken. Er werken invloeden in op het systeem en het systeem kent verschillende elementen, die onderling relaties hebben. Het systeem heeft voeding (=input) nodig en het levert iets op (=output).

SOCIALE PERMACULTUUR

Permacultuur kun je ook toepassen op de samenstelling van een team. Binnen een team moeten verschillende functies vervuld worden en idealiter zijn de leden van het team daarom goed in verschillende dingen. De teamleden ondersteunen elkaar. Elke functie is nodig en geen functie is meer waard dan een ander. Zo vorm je samen een veerkrachtig systeem.

KENMERKEN VAN PERMACULTUURTUINEN

Permacultuurtuinen verschillen natuurlijk van elkaar, maar bij elke permacultuurtuin zul je de volgende zaken terugzien:

- **Houding:** Permacultuur is een andere houding t.o.v. de natuur. Je kan de mens als vijand van de natuur zien, de natuur moet bestreden worden – maar je kan de mens ook als onderdeel van de natuur zien.
- **Sectoren:** Wat is er in de omgeving van de tuin, zodat je weet wat voor invloeden er zijn. Wat kan je weren? Wat wil je toelaten? Het gaat dan om zon, wind, geluid van de weg, katten, mensen, overvliegende zaden uit naburige tuinen, etc. Hier pas je je ontwerp op aan. Je plaatst bijvoorbeeld een haag om geluid te weren. Je plaatst de 'elementen' op de plek waar ze het beste passen.
- **Data:** Kijk goed naar de gegevens van de grond, wat is de pH? Wat is de grondsoort? Zijn er tekeningen van de buurt? Zijn er historische gegevens? Kijk eens via google maps en de satellietbeelden naar je tuin om te zien op wat voor plek hij ligt. Vraag bij het kadaster een klikmelding aan om te zien wat voor leidingen en kabels er in de grond liggen. Al die data kan je slimme keuzes maken bij het ontwerp van je tuin.
- **Observeren:** Kijk hoe mensen lopen, waar dooit de sneeuw eerder en waar het water blijft staan. Wat gebeurt er 's nachts, waar geven bijvoorbeeld de lantaarnpalen licht?
- **Samenwerken:** Laat kinderen en volwassenen meedenken in het ontwerp van de tuin, welke planten kiezen zij, welke functies willen ze? Breng die ook terug in het ontwerp. Leg de tuin met z'n allen aan. Zo creëer je ook een groter verantwoordelijkheidsgevoel voor de tuin.
- **Functie:** Kijk ook goed naar wat de functie van een tuin moet gaan worden. Moeten mensen er rustig van worden, moet het educatief zijn, is het een speelplek, is het een productietuin? Neem al die functies mee in je tuin. Probeer ook dingen in de tuin te plaatsen die wellicht meerdere functies dragen.
- **Bodem:** De bodem is de basis. Een gezonde bodem zorgt voor gezonde planten en die zorgen weer voor gezonde dieren en mensen. In permacultuurtuinen wordt de bodem bedekt gehouden en wordt hij zo min mogelijk verstoord.
- **Lagen:** Hoge bomen, lage bomen, struiken, klimplanten, bodembedekkers, wortelgewassen, etc. Om ruimte zo goed mogelijk te gebruiken en om samenwerking tussen planten te stimuleren.
- **Gilde:** Er zijn allerlei plantenfamilies, sommigen gaan goed samen – anderen niet. De wortel & de ui zijn een bekend voorbeeld van planten die elkaar versterken. In de permacultuur probeer je allerlei van dat soort samenhangen te bouwen zodat je een veerkrachtig systeem krijgt.
- **Nadelen:** Een permacultuur wil weleens rommelig ogen. Op een volkstuincomplex wil het ook weleens afgekeurd worden omdat het daar netjes moet zijn. Soms heb je ook gewoon meer kennis nodig of meer handjes.
- **Zones:** Belangrijk in de permacultuur zijn de zones. Zone 0 is je huis. Als je een kruidentuin wilt dan wil je dat dicht bij je keukendeur, de kruiden komen dus in zone 1. Dingen die je minder vaak gebruikt, mogen verder weg in je tuin. Zone 5 is de wilde zone, een deel van de tuin laat je voor de natuur – dat laat je wild. Deze zone helpt je bij natuurlijke plaagbestrijding in je tuin.
- **Natuurlijk:** Geen kunstmest, geen bestrijdingsmiddelen en geen gebruik van grote machines.
- **Plagen:** Is vaak een teken van een onbalans in de tuin of dat de plant op een plek staat waar hij het niet goed kan doen. In een permacultuurtuin wil je juist slakken en bladluizen, niet teveel, zo voorkom je dat dieren die slakken en bladluizen eten weggaan. Verdiep je ook in de plaag die je hebt, wat doet een bladluis eigenlijk, hoe plant hij zich voort, wie eet een bladluis, hoe haal ik die naar m'n tuin?
- **Hergebruik:** waarom iets nieuws kopen als je ook materiaal kan hergebruiken? Heel veel mensen willen van dingen af. Stoeptegels, wilgen, composthoop.

VERDER LEZEN

- Tuinen van Overvloed, Fransjan de Waard
- Holzer's Permacultuur, Sepp Holzer
- www.permacultuurnederland.org
- Permacultuur in je moestuin, Christopher Shein en Julie Thompson.

Mogelijk gemaakt door:

Partners:

